

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ กับความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ ของเยาวชนในจังหวัดกาญจนบุรี” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ รวมถึงความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมของเยาวชนในจังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามคุณลักษณะทางประชากร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ กับความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของเยาวชนในจังหวัดกาญจนบุรี

รูปแบบของงานวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ เยาวชนไทยที่มีอายุระหว่าง 15 - 25 ปี อาศัยอยู่ในจ.กาญจนบุรี จำนวน 400 คนโดยสุ่มตัวอย่างจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและนักศึกษา ของโรงเรียนและมหาวิทยาลัย ใน 2 อำเภอ ของจ.กาญจนบุรี ซึ่งเป็นอำเภอที่มีอัตราการทำลายทรัพยากรธรรมชาติรวมถึงป่าไม้มากที่สุด และรองลงมา คือ อ.เมือง และ อ.ศรีสวัสดิ์ โดยแบ่งสัดส่วนในการแจกแบบสอบถามไปยังนักเรียนม.ปลายในโรงเรียนจำนวน 300 ชุด และนักศึกษาในมหาวิทยาลัยจำนวน 100 ชุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือร้อยละ และค่าเฉลี่ยเพื่ออธิบายข้อมูลส่วนตัว พฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ ส่วนการทดสอบสมมติฐานใช้การวิเคราะห์แบบ T - Test และ F - Test เพื่อวัดความแตกต่างของพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ รวมถึงความแตกต่างของความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของกลุ่มเป้าหมายที่จำแนกตามเพศ อายุ และการศึกษา

นอกจากนี้ยังใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารด้านป่าไม้ กับความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของเยาวชน รวมถึงหาค่าความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

1.1 ลักษณะทางประชากร

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นหญิงมากกว่าชาย มีระดับอายุระหว่าง 15 - 17 ปี และกำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือปริญญาตรี

1.2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทั่วไป และการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้

ผลจากการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารทั่วไป จากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือสื่อวิทยุ และสุดท้ายคือสื่อหนังสือพิมพ์ โดยพบว่าประเภทของรายการโทรทัศน์ที่เยาวชนเลือกเปิดรับมากที่สุดคือ รายการบันเทิงและละคร รองลงมาคือ รายการเกมโชว์ และเปิดรับรายการเพื่อการศึกษา น้อยที่สุด ในขณะที่เดียวกันพบว่าเยาวชนส่วนใหญ่เปิดรับรายการสารคดี และเกร็ดความรู้แบบนาน ๆ ครั้ง

ประเภทของรายการวิทยุ ที่เยาวชนเลือกเปิดรับมากที่สุด คือรายการเพลง รองลงมาคือ รายการข่าว/วิเคราะห์ข่าว และ รายการเกร็ดความรู้/สารคดี ในอัตราความถี่ที่ใกล้เคียงกัน และเลือกเปิดรับรายการแม่บ้านในอัตราความถี่ น้อยที่สุด ส่วนประเภทของคอลัมน์ในหนังสือพิมพ์ที่เยาวชนเปิดรับมากที่สุดคือ คอลัมน์ข่าวบันเทิง รองลงมา คือ คอลัมน์วิเคราะห์ข่าวทั่วไป และสุดท้ายคือคอลัมน์ข่าวเศรษฐกิจ

ส่วนพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ จากผลการวิจัย พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้จากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ และวิทยุในอัตราความถี่ที่ใกล้เคียงกัน และเปิดรับจากสื่อบุคคล น้อยที่สุด นอกจากนี้ ยังพบว่าโทรทัศน์เป็นสื่อที่สร้างความเข้าใจในเรื่องป่าไม้ให้เยาวชนได้มากที่สุด รองลงมาคือหนังสือพิมพ์และวิทยุ สุดท้ายคือสื่อบุคคล เช่นเดียวกัน

1.3 ความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้

พบว่าเยาวชนส่วนใหญ่มีความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ในระดับสูง

1.4 ความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าไม้

พบว่าเยาวชนส่วนใหญ่มีความตระหนักในเรื่องอนุรักษ์ป่าไม้ในระดับปานกลาง รองลงมาคือระดับสูง

1.5 การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้

พบว่าเยาวชนส่วนใหญ่มีระดับของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ ในระดับปานกลาง รองลงมาคือระดับสูง และระดับต่ำ ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐานที่ตั้งไว้ สามารถวิเคราะห์ผลการวิจัยเพื่อทดสอบสมมติฐานได้ดังนี้

ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 : เป็นไปตามสมมติฐานเพียงบางส่วนคือ

- เยาวชนทั้งเพศชายและหญิงมีพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้จากสื่อต่าง ๆ คือ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และสื่อบุคคล ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

- เยาวชนที่มีระดับอายุต่างกัน มีพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้จากสื่อโทรทัศน์ และสื่อหนังสือพิมพ์ ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 แต่มีการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้จากสื่อวิทยุแตกต่างกัน และสื่อบุคคลแตกต่างกัน

- เยาวชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ทางสื่อโทรทัศน์ และสื่อหนังสือพิมพ์ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 แต่มีการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ จากสื่อวิทยุ และสื่อบุคคลแตกต่างกัน

ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 : เป็นไปตามสมมติฐานเพียงบางส่วน

- เยาวชนชายและหญิง มีความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 แต่เรื่องของความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าไม้นั้น เยาวชนไทยทั้งชายและหญิงมีความตระหนักไม่แตกต่างกัน

- เยาวชนที่ระดับอายุต่างกัน มีความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

- เยาวชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 : เป็นไปตามสมมติฐานเพียงบางส่วน

- พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ทางสื่อโทรทัศน์ สื่อหนังสือพิมพ์ และสื่อบุคคล ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 แต่พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ทางสื่อวิทยุ มีความสัมพันธ์กับความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ แต่เป็นความสัมพันธ์ในเชิงลบ และพบว่าค่าสหสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 : เป็นไปตามสมมติฐาน

- พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ทางสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตระหนักในเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ แต่พบว่าค่าสหสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4

ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5 : เป็นไปตามสมมติฐานเพียงบางส่วน

- พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ทางสื่อโทรทัศน์ ไม่มีความ

สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 แต่พบว่า พฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ทางสื่อวิทยุ หนังสือพิมพ์ และสื่อ บุคคล มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ แต่ค่าสหสัมพันธ์อยู่ใน ระดับต่ำ เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5

ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6 : ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

- ความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์ป่า ไม้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6

ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 7 : ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

- ความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่า ไม้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 7

ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 8 : เป็นไปตามสมมติฐาน

- ความตระหนักในเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมใน การอนุรักษ์ป่าไม้ แต่ค่าสหสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 8

อภิปรายผล

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทั่วไป

จากการวิเคราะห์ผลข้อมูลทั่วไป พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าว สารทั่วไปจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือ วิทยุและหนังสือพิมพ์ ตามลำดับ เนื่องจากสื่อ โทรทัศน์เป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพสูงในแง่ของการสื่อสารได้ทั้งภาพและเสียง ไปถึงผู้คนจำนวน มากได้ระยะเวลาเดียวกัน สามารถตอบสนองโสตประสาทของผู้ชมได้ถึงสองทาง คือการมองเห็น และการได้ยิน จึงทำให้ผู้ชมเลือกที่จะเปิดรับสื่อโทรทัศน์มากกว่าสื่ออื่น ๆ เพราะดึงดูด

ความสนใจของผู้ชมได้มากกว่า ประกอบกับในปัจจุบันรูปแบบของรายการโทรทัศน์มีความหลากหลายมาก ทำให้ผู้ชมมีโอกาสในการเลือกมากขึ้น ซึ่งจากการวิจัยจะเห็นว่า เยาวชนเลือกเปิดรับรายการบันเทิงและละคร มากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือรายการเกมโชว์ เป็นการแสดงถึงอิสรนิยมที่เยาวชนเลือกเปิดรับโทรทัศน์มากกว่าสื่ออื่น ๆ จะเห็นว่ารายการดังกล่าว สามารถสื่อให้มองเห็นภาพบุคคล หรือรายการที่เขาชอบได้อย่างชัดเจน อย่างเช่น รายการละครนั้น สามารถสื่อให้เห็นได้ทั้งสีหน้า แววตา และท่าทางของตัวแสดง และถ้าเป็นรายการเกมส์ สื่อวิทยุหรือหนังสือพิมพ์คงไม่สามารถสร้างการมีส่วนร่วมในความบันเทิงหรือสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้ชมได้เท่ากับสื่อโทรทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาวิจัยของโรเปอร์ (Roper , 1967) ที่ว่า “ถ้าคนถูกจำกัดให้เลือกรับสื่อใดสื่อหนึ่ง โทรทัศน์จะเป็นสื่อที่คนต้องการมากที่สุด และเห็นว่าเป็นสื่อที่น่าเชื่อถือที่สุด”

ส่วนสื่อวิทยุ ซึ่งเป็นสื่อที่เยาวชนมีพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารทั่วไปในระดับรองมานั้น จะเห็นว่ากลุ่มเป้าหมายในการวิจัยก็คือเยาวชนไทย ช่วงอายุ 15 - 25 ปี ซึ่งกำลังเป็นช่วงของวัยรุ่นก้าวสู่วัยทำงาน ดังนั้นจึงถือเป็นลักษณะทั่วไปของเยาวชนที่จะมีพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อวิทยุ โดยพบว่าเลือกเปิดรับรายการเพลงมากที่สุด เนื่องจากในปัจจุบัน “เพลง” ถือเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความสุนทรีย์ในชีวิตพวกเขาเลยทีเดียว สื่อวิทยุจึงนับได้ว่าเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมมากพอสมควร รองลงมาจากสื่อโทรทัศน์ทีเดียว

ในขณะที่ สื่อหนังสือพิมพ์นั้น เป็นสื่อที่เยาวชนเปิดรับข่าวสารทั่วไปน้อยที่สุด อาจเนื่องมาจากหนังสือพิมพ์มีข้อจำกัดในแง่ของประเภทข่าวสารที่ค่อนข้างเป็นข่าวหนัก ดังนั้นเมื่อเยาวชนต้องการใช้ระยะเวลาที่มีอยู่นอกเหนือจากการเรียนของพวกเขาในการเปิดรับสื่อทั่วไป จึงน่าจะเลือกข่าวสารเกี่ยวกับความเพลิดเพลินบันเทิงใจมากกว่า ซึ่งตรงกับผลการวิจัยว่า คอลัมน์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ คอลัมน์ข่าวบันเทิง และสอดคล้องกับทฤษฎีการเลือกเปิดรับ (Selective Exposure) ที่ว่า “คนเรามีแนวโน้มที่จะเปิดตัวเองให้สื่อสารตามความคิดเห็นและความสนใจของตน และหลีกเลี่ยงไม่สื่อสารในสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นและความสนใจของตน (Klapper , 1960) แม้ว่าการเลือกเปิดรับสารจะเอนเอียงไปตามลักษณะส่วนบุคคลดังกล่าว แต่ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นเรื่องที่บุคคลรู้สึกตัว หรืออยู่ในระดับจิตสำนึก นอกจากนี้นักวิชาการบางคนกล่าวว่า การเลือกเปิดรับนี้เป็นเรื่องที่เป็นไปได้ในระดับจิตไร้สำนึกด้วยเช่นกัน”

จึงจะเห็นได้ว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทั่วไปของเยาวชนจากสื่อประเภทต่าง ๆ นั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องคุณสมบัติของสื่อ หรือ ประเภทของข่าวสาร จากสื่ออื่น ๆ หรือแม้แต่การเลือกรับรู้ข่าวสารประเภทต่าง ๆ ของเยาวชนเองด้วย

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้

เรื่องของพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้นั้น พบว่าเยาวชนส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารด้านป่าไม้ และมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องป่าไม้จากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ และวิทยุ อันดับสุดท้ายคือสื่อบุคคล ทั้งนี้เนื่องจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ ถือเป็นสื่อมวลชนที่มีคุณสมบัติพิเศษต่างจากสื่อบุคคล คือสามารถส่งข่าวสารไปยังกลุ่มเป้าหมายเป็นจำนวนมากได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว และเป็นสื่อที่สร้างความรู้ ความเข้าใจได้ดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี และแนวคิดของโรเจอร์ (Roger, 1969) ที่ว่า “สื่อมวลชนมีความสำคัญในการให้ความรู้และสามารถเปลี่ยนแปลงการรับรู้ ซึ่งหมายถึงการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่การสื่อสารระหว่างบุคคลช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ”

การทดสอบสมมติฐาน

จากการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน ข้อ 1 พบว่าตัวแปรในเรื่องเพศ ไม่มีผลต่อความแตกต่างกันของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้จากทุกสื่อ คือ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และสื่อบุคคล แต่พบว่าตัวแปรในเรื่องอายุ และ ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารด้านป่าไม้จากสื่อวิทยุ และสื่อบุคคล ทั้งนี้เนื่องจาก ค่านิยมในสังคมปัจจุบันเปลี่ยนไปจากสมัยก่อน คือเป็นสภาพสังคมที่ชายหญิงมีโอกาสเท่าเทียมกัน ประกอบกับการกระจายข่าวสารเป็นไปอย่างกว้างขวางและหลากหลาย ทำให้โอกาสในการเลือกเปิดรับ มีระดับใกล้เคียงกัน จึงไม่มีความแตกต่างในการเลือกเปิดรับ แต่เรื่องระดับอายุ และการศึกษาที่มีผลต่างของพฤติกรรมการเปิดรับสื่อบางส่วนนั้น เนื่องมาจากสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน จะเห็นว่าสื่อบุคคลในที่นี้ ซึ่งหมายถึง เพื่อน/คนรู้จัก ย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมของเยาวชนแต่ละกลุ่ม ประกอบกับระดับอายุและการศึกษาที่ต่างกัน ย่อมเกิดความต่างกันในเรื่องของ การตั้งสมประสงค์ที่มากขึ้นของแต่ละคน ทั้งจากชีวิตจริง และจากการเล่าเรียนหนังสือ จึงทำให้มีพฤติกรรมการเปิดรับต่างกันไป และสอดคล้องกับทฤษฎีการสื่อสารของเดอเฟลอร์ (De fluer, 1976) ที่ว่า “บุคคลมีความแตกต่างกันในด้านบุคลิกภาพ

และจิตวิทยา เป็นเพราะมีการเรียนรู้จากสังคมที่แตกต่างกัน ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลมีทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ และบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน” และ เดอเฟลอร์ได้สรุปว่า “ข่าวสารต่าง ๆ ในสังคมเปรียบเสมือนสิ่งเร้าที่ทำให้ผู้รับสารแต่ละคน มีการตอบสนองต่างกัน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของศิริชัย ศิริกายะ (2525) ที่ได้ศึกษาเรื่องของสื่อมวลชนเพื่อการพัฒนา พบว่า “การเปิดรับสื่อมวลชน ขึ้นอยู่กับความแตกต่างของค่านิยมสมัยใหม่ และระดับการศึกษา ฯลฯ”

จากการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2 ที่พบว่า เยาวชนชายและหญิงมีความรู้และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้แตกต่างกัน แต่มีความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าไม้ไม่แตกต่างกัน นั้นหมายถึงตัวแปรเพศมีผลต่อเรื่องความรู้ และการมีส่วนร่วมแต่ไม่มีผลต่อความตระหนัก ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากในปัจจุบันปัญหาอันสืบเนื่องมาจากการตัดไม้ทำลายป่าได้ทวีความรุนแรงมากขึ้นทุก ๆ ขณะ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาน้ำท่วม ฝนไม่ตกตามฤดูกาล ฯลฯ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะประชาชนที่อาศัยในต่างจังหวัด ดังนั้น เยาวชนทั้งชายและหญิงจึงมีความตระหนักในเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ในระดับใกล้เคียงกัน เพราะได้รับผลกระทบเหล่านั้นด้วยตนเอง แต่เรื่องความรู้ และการมีส่วนร่วมนั้น อาจแตกต่างกันไปตามระดับของความสนใจในข่าวสารหรือโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ การให้ความห่วงกังวลร่วมกันของส่วนรวม และการให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์ป่าไม้อย่างจริงจัง ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละเพศที่ต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ ศรีสนิท (2524) ศึกษาเรื่องความรู้และเจตคติต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาวิทยาลัยครูในสวนกลาง พบว่า “นักศึกษาหญิงมีความรู้เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่านักศึกษาชาย”

ส่วนตัวแปรในเรื่องของระดับอายุและระดับการศึกษาที่ต่างกันนั้น พบว่ามีความรู้ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ว่า เรื่องระดับอายุของกลุ่มเป้าหมายนั้น เป็นช่วงอายุที่ใกล้เคียง ประกอบกับระดับการศึกษาก็ไม่แตกต่างหรือห่างกันจนมากนัก เพราะเป็นช่วงต่อ นั่นคือเริ่มจากมัธยมศึกษาตอนปลาย ไปยังมหาวิทยาลัย ทำให้ผลของความรู้ความตระหนักและการมีส่วนร่วมที่ได้มานั้น ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับทฤษฎีการแบ่งกลุ่มทางสังคม เดอเฟลอร์ (De Fluier, 1976) ที่ได้อธิบายไว้ว่า “บุคคลที่มีคุณลักษณะทางสังคมคล้ายคลึงกัน เช่น การศึกษา ,อายุ ,เพศ ,ภูมิฐานะ ฯลฯ จะมีพฤติกรรมการสื่อสารคล้ายคลึงกันด้วย เช่น การเปิดรับสื่อ ความพอใจในสื่อ และถึงว่าในสังคมสมัยใหม่ ผู้รับสารจะมีลักษณะหลากหลายแตกต่างกันไปมากมาย แต่ทฤษฎีนี้เชื่อว่าผู้รับสารที่มีลักษณะทางสังคมคล้ายคลึงกัน จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และอุปนิสัยการใช้สื่อร่วมกัน ด้วยเหตุนี้ลักษณะกลุ่ม

ทางสังคมจะมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อกระบวนการสื่อสารของบุคคล” จากทฤษฎีดังกล่าว แสดงว่าเมื่อเยาวชนที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกันก็ย่อมมีการเปิดรับสื่อคล้ายกัน ทำให้อิทธิพลที่ได้รับจากสื่อ นั้นใกล้เคียงกัน ส่งผลให้มีระดับความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ ไม่แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 3 พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ทางสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และสื่อบุคคล ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ในการอนุรักษ์ป่าไม้ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ที่นำเสนอจากสื่อดังกล่าว ไม่ได้นำเสนอในเรื่องของความรู้ในการอนุรักษ์ป่าไม้มากนัก แต่เป็นไปในเรื่องของการณรงค์ หรือการโฆษณาเสียเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งไม่ได้สร้างให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องป่าไม้เท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากภาพยนตร์โฆษณาให้อุรักษ์สิ่งแวดล้อมของหน่วยงานต่าง ๆ หรือโครงการรณรงค์ไม่ให้ตัดไม้ทำลายป่าของหน่วยงานราชการ ซึ่งระยะเวลาในการออกอากาศก็มักเป็นช่วงสั้น ๆ ประกอบกับอัตราของรายการดังกล่าวมีค่อนข้างน้อย เมื่อเทียบกับรายการประเภทอื่น จึงทำให้โอกาสในการรับชมรายการด้านป่าไม้ของเยาวชนมีอย่างจำกัด บทบาทของรายการด้านสิ่งแวดล้อมจึงลดน้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพลิน ศศิธนากรแก้ว, 2537 ศึกษาเรื่องการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ ความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประชาชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า “ระดับการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม”

ส่วนพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ทางสื่อวิทยุ นั้น มีความสัมพันธ์กับความรู้ในการอนุรักษ์ป่าไม้ อาจมีสาเหตุมาจากผลการวิจัยที่พบว่า เยาวชนเปิดรับรายการเพลงทางสื่อวิทยุมากเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งในปัจจุบันเนื้อหาของเพลงเป็นไปในแนวอนุรักษ์ธรรมชาติมากขึ้นดังจะเห็นได้ว่าการแต่งเพลงแนวอนุรักษ์ป่าไม้ รวมถึงมีการรวมอัลบั้มเพลงเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ อาทิ เทปชุด “พลังไทยรวมใจปลูกป่า” ของค่ายแกรมมี่ ซึ่งทุกเพลงในอัลบั้มนั้นจะเป็นเรื่องของสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น สามารถทำให้เยาวชนซึมซับความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ไปโดยปริยาย ผลจากการวิจัยจึงพบว่าพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารด้านป่าไม้ทางสื่อวิทยุ มีความสัมพันธ์กับความรู้ในการอนุรักษ์ป่าไม้ แต่เป็นความสัมพันธ์ในเชิงลบ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ

จากการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 4 ที่พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร

สิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ ทางสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตระหนักในเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 นั้น จะเห็นว่าข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ที่สามารถสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าไม้ให้เกิดขึ้นกับเยาวชนได้นั้นมีค่อนข้างมากในรูปแบบของโฆษณาและการนำเสนอข่าวสารเหตุการณ์ร้ายแรงที่เกิดจากการตัดไม้ทำลายป่าโดยตรง ที่เห็นชัดที่สุดคือข่าวน้ำท่วมครั้งใหญ่ ที่สร้างความเสียหายให้กับชีวิตและทรัพย์สินของผู้คนจำนวนมาก ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด เมื่อปี พ.ศ.2538 สื่อต่าง ๆ เหล่านี้ ได้สร้างกระแสข่าวแห่งความตื่นตัว และความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าไม้มากขึ้น จากการวิจัยจะเห็นว่า สื่อทุกสื่อที่เยาวชนเปิดรับมีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าไม้ทั้งสิ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เบนจามิน เอสบลูม (Benjamin S.Bloom ,1971) ที่ได้ให้ความหมายของความตระหนักว่า “เป็นขั้นต่ำสุดของภาคอารมณ์และความรู้สึก และจะเกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งเร้าทำให้เกิดความตระหนัก” และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารยา สุพุทธมงคล (2535) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโฆษณาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ของเยาวชนในกรุงเทพฯ พบว่า “ประชาชนที่เปิดรับและสนใจโฆษณาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจะมีความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อม และมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม”

จากการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 5 ที่พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ทางสื่อโทรทัศน์ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ แต่พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์มากที่สุดกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ว่า แม้สื่อโทรทัศน์จะมีประสิทธิภาพสูง แต่เป็นในแง่ของการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่กลุ่มเป้าหมายมากกว่าในแง่ของการโน้มน้าวใจให้เกิดการปฏิบัติตาม

ในขณะที่สื่อบุคคลเป็นการสื่อสารโดยตรงระหว่างคนสองคน หรือมากกว่าสอง ในระยะห่างทางกายภาพ พอที่จะเลือกใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า และปฏิริยาตอบสนองแบบปัจจุบันทันทีจากแนวความคิดของ ฮอฟแลนน์ (Hovlann , 1984) ได้นิยามว่า “การสื่อสารระหว่างบุคคลคือสถานการณ์สัมพันธ์ ซึ่งบุคคลหนึ่งส่งสัญลักษณ์เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของอีกบุคคลหนึ่ง ในลักษณะซึ่งหน้ากัน (Face To Face)” จากนิยามดังกล่าวจะเห็นว่าสื่อบุคคล จะมีอิทธิพลในแง่การโน้มน้าวใจได้ดีกว่าสื่อมวลชน เพราะเป็นการพูดคุยแลกเปลี่ยนข่าวสารในลักษณะที่เห็นอกเห็นใจ สีสหน้า และแววตา ของคู่สนทนาอย่างใกล้ชิด โอกาสในการเกิดพฤติกรรมคล้อยตามจึงมีมากกว่า นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสพสุข ดีอินทร์ (2531) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในภาคเหนือ

พบว่า “สื่อบุคคลมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มเป้าหมาย” ประกอบกับการมีส่วนร่วม เป็นเรื่องของการกระทำเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่ม เกี่ยวเนื่องมาจากด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม ดังนั้น สื่อที่ใช้ในการโน้มน้าวใจเยาวชน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้นั้น จึงสมควรที่จะเป็นสื่อบุคคล เนื่องจากจะมีอิทธิพลในแง่ของการสื่อสารที่สร้างความรู้สึกร่วมในเรื่องอารมณ์ ความรู้สึก และจิตใจได้ดีกว่าสื่อมวลชน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดของ โรเจอร์ส (Rogers , 1973) ที่ว่า “สื่อมวลชน สามารถเปลี่ยนแปลงการรับรู้ ซึ่งหมายถึงการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่การสื่อสารระหว่างบุคคลนั้น มีประสิทธิภาพมากกว่าเมื่อวัตถุประสงค์ของผู้ที่ส่งสารอยู่ที่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือพฤติกรรมได้” และสอดคล้องกับแนวคิดของ แคทซ์ และลาซาซเฟลด์ (Katz And Lazarsfeld , 1995) ที่ว่า “การสื่อสารระหว่างบุคคลมีผลต่อการทำให้ผู้รับสารยอมรับที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และยอมรับที่จะให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ มากที่สุด ฉะนั้นสื่อบุคคลจึงมีความสำคัญมากกว่าสื่อมวลชนในชั้นจงใจ ส่วนสื่อมวลชนจะมีความสำคัญมากกว่าในชั้นของการให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง และอาจมีผลบ้างในการสร้างทัศนคติในเรื่องที่บุคคลไม่เคยรับรู้มาก่อน”

จากการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 6 ที่พบว่าความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าไม้ ซึ่งไม่เป็นตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และจากผลการวิจัยที่พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่มีความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ในระดับสูง แต่มีความตระหนักในระดับปานกลาง อาจเป็นไปได้ว่า ความตระหนักนั้นมีสาเหตุมาจากการที่เยาวชนประสบกับเหตุการณ์หรือผลเสียจากการตัดไม้ทำลายป่าด้วยตนเอง ไม่ได้สืบเนื่องมาจากความรู้ที่ได้จากสื่อต่าง ๆ เพียงแหล่งเดียว ดังนั้นจึงไม่สามารถสรุปได้ว่าความรู้มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าไม้เสมอไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรณภา เจริญตันศิริกุล (2531) ซึ่งศึกษาอิทธิพลของรายการโทรทัศน์ที่มีผลต่อความตระหนักในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประชาชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า “การรับชมรายการสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการรักษาสิ่งแวดล้อม”

จากการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 7 ที่พบว่าความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้นั้น สามารถอธิบายได้ว่า แม้เยาวชนจะมีระดับความรู้ในการอนุรักษ์ป่าไม้สูง แต่อาจไม่มีเวลาหรือโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการรณรงค์ด้านป่าไม้ต่าง ๆ ที่จัดขึ้นมากเท่าที่ควร ประกอบกับในปัจจุบันโครงการ

ต่าง ๆ ดังกล่าวมีค่อนข้างน้อย หรือถ้ามีก็จะมีในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น เชิญชวนปลูกป่าในวันเฉลิมพระชนมพรรษา 5 ธันวาคมหาราช หรือ ในวันแม่แห่งชาติ ซึ่งถือเป็นวันหยุดราชการ ชาวชนจึงมักใช้เวลาว่างที่มีอยู่กับครอบครัวเสียมากกว่า ทำให้อัตราของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ค่อนข้างน้อย ดังนั้นจึงไม่จำเป็นเสมอไปว่าความรู้ที่มีอยู่จะก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติตามมา เนื่องจากมีข้อจำกัดหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเวลา , โอกาส , ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม , การเลือกเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ฯลฯ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดองฤดี ปุณณกันต์ (2533) ซึ่งศึกษาเรื่องการเปิดรับการสื่อสารกับการพัฒนาความรู้ ทักษะและพฤติกรรมของประชาชนตามโครงการขยายฐานประชาธิปไตยสู่ปวงชน ในจังหวัดอุษุธรยา พบว่า “ความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการไปหรือไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง” และงานวิจัยของ บุญบา ภูสกุล (2535) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้ จ.ปราจีนบุรี พบว่า “ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้ของประชาชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้” และสอดคล้องกับทฤษฎี KAP ซึ่งโรเจอร์ (Rogers,1978) ได้อธิบายไว้ว่า “ในกรณีทั่วไปนั้นเมื่อบุคคลมีความรู้ มีทัศนคติอย่างไร ก็จะแสดงพฤติกรรมไปตามนั้น แต่จะไม่เกิดทุกกรณีไป คือถ้าเกิดความไม่สอดคล้องสัมพันธ์กันของความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมนั้น เรียกว่า ช่องว่างของความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม หรือ KAP - GAP”

จากการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานในข้อที่ 8 ที่พบว่าความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าไม้ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ แสดงให้เห็นว่าถ้าชาวชนมีระดับของความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าไม้มาก ก็จะมีพฤติกรรมในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ป่าไม้มากเช่นกัน เป็นไปตามทฤษฎี และแนวคิด ของ โรเจอร์ (Rogers,1978) ที่ว่า “การสื่อสารก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ทักษะ และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับสาร” และแนวคิดของ เมลคเลอร์ (Bleckler , 1986 อ้างใน วรรณภา เจียรตันศิริกุล , 2531 : 11) ที่กล่าวว่า “เมื่อบุคคลได้รับสิ่งเร้า คือ ข่าวสาร ความรู้ โดยผ่านสื่อต่าง ๆ แล้ว จะเกิดอารมณ์ ความรู้สึก และความตระหนัก โดยองค์ประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึก จะทำหน้าที่ในการประเมินคุณค่าในการยอมรับหรือไม่ยอมรับ” และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุณี บุญนิพัทธ์ (2539) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความตระหนัก ทักษะ และ การมีส่วนร่วมเรื่องสิ่งแวดล้อม ของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม เขตอำเภอบางบ่อ จ.สมุทรปราการ พบว่า “ทัศนคติที่มีต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อม”

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ทางสื่อวิทยุ มีความสัมพันธ์กับความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้นั้น และรายการที่ถ่ายทอดทางสื่อวิทยุส่วนใหญ่มักเป็นรายการเพลง ทำให้สามารถวิเคราะห์ได้ว่าเยาวชนมีความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้มาจากบทเพลงเหล่านั้น ผลการวิจัยนี้จึงน่าจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรสื่อมวลชนหรือบรรดานักแต่งเพลงในแง่ของการเพิ่ม หรือสอดแทรกเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ป่าไม้ทั้งในบทเพลง และในรายการ เพื่อให้เยาวชนมีความรู้ด้านป่าไม้มากขึ้น และเกิดเป็นความตระหนัก และพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ด้านการอนุรักษ์ป่าไม้ต่อไปในอนาคต
2. จากผลการวิจัยที่พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารด้านป่าไม้จากสื่อโทรทัศน์มากกว่าสื่อหนังสือพิมพ์นั้น ในความเป็นจริง อาจเป็นไปได้ว่าสื่อหนังสือพิมพ์น่าจะให้ข้อมูลข่าวสารด้านการอนุรักษ์ป่าไม้ได้กว้างขวางและละเอียดกว่าสื่อโทรทัศน์ เนื่องจากมีจำนวนพื้นที่และคอลัมน์มาก แต่ในปัจจุบันเยาวชนมีโอกาสในการเลือกเปิดรับสื่อได้มากขึ้น จึงทำให้สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่เขาเลือกที่จะใช้มากที่สุด ดังนั้น ในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จึงควรมีการนำสื่อหนังสือพิมพ์มาให้นักเรียน นักศึกษาได้อ่านกันมากขึ้น อาจใช้แทรกอยู่ในระหว่างการเรียนการสอนหรือมีการกำหนดเวลาสำหรับอ่านหนังสือพิมพ์ในช่วงเช้า เพื่อสร้างโอกาสในการเพิ่มพูนความรู้ด้านป่าไม้ให้กับเยาวชน
3. จากผลการวิจัยที่พบว่า ความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้นั้น อาจวิเคราะห์ได้ว่าแม้เยาวชนจะมีความรู้ในการอนุรักษ์ป่าไม้สูง แต่ก็ไม่จำเป็นต้องเข้าไปที่จะต้องเข้าร่วมในกิจกรรมที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้น นั่นอาจเกิดจากข้อจำกัดด้านโอกาสและเวลา รวมถึงความกระตือรือร้นและความสนใจที่เข้าร่วมโครงการนั้น ๆ เช่น กิจกรรมด้านการปลูกป่าที่หน่วยงานราชการจัดขึ้น มักจัดในวันสำคัญทางศาสนาหรือวันหยุดราชการซึ่งเป็นวันที่เยาวชนจะใช้เวลาอยู่กับครอบครัวมากที่สุด ดังนั้นในอนาคตหน่วยงานต่าง ๆ จึงควรมีการจัดกิจกรรมในวันและเวลาที่ไม่ตรงกับวันหยุดดังกล่าว เพื่อผลในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ดีต่อไป
4. จากผลการวิจัยที่พบว่า เยาวชนที่มีสถานภาพทางสังคมแตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้แตกต่างกันในบางส่วนนั้น สามารถนำไปใช้ในการวางแผน

โครงการรณรงค์ด้านการอนุรักษ์ป่าไม้ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายได้ คือสามารถเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน เช่น ควรเสนอข่าวสารผ่านสื่อมวลชนในกรณีที่ต้องการสร้างให้เกิดความรู้ ความตระหนัก ตลอดจนการมีส่วนร่วม โดยสร้างให้เนื้อหาที่น่าสนใจออกมา นั้นมีความน่าสนใจ แต่ในขณะเดียวกัน ก็ไม่ควรละเลยการสื่อสารผ่านสื่อบุคคลซึ่งในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง เพื่อนหรือคนรู้จัก เพราะจะมีอิทธิพลในแง่ของการโน้มน้าวใจให้เกิดการปฏิบัติตามได้ดีกว่า เช่น สื่อสารผ่านผู้นำชุมชน หรือผู้นำความคิดเห็นของชุมชนนั้น ๆ เพื่อให้เกิดการกระจายข่าวสารที่ดี และทำให้โครงการรณรงค์นั้นประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย

1. งานวิจัยชิ้นนี้ เป็นการศึกษาของกลุ่มเป้าหมายที่ค่อนข้างจำกัด คือ เยาวชนในจังหวัดกาญจนบุรี สำหรับงานวิจัยอื่นๆ จึงควรมีการศึกษาเยาวชนในภูมิภาคอื่นบ้าง เพื่อที่จะทำให้ทราบผลที่ต่างกัน และสามารถนำมาเปรียบเทียบ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการสื่อสาร หรือการรณรงค์ทางด้านป่าไม้ ให้เหมาะสมและตรงกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มมากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาถึงองค์กรท้องถิ่นที่เผยแพร่ข่าวสารของจังหวัดกาญจนบุรี เช่น สถานีวิทยุชุมชน , สถาบันการศึกษา ฯลฯ รวมถึงศึกษาโครงการรณรงค์ด้านป่าไม้ และสื่อต่าง ๆ ที่ใช้เผยแพร่ของโครงการนั้น ๆ ในจังหวัดกาญจนบุรีโดยตรง เพื่อจะได้ข้อมูลที่เจาะลึก และนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้ดีขึ้นตามลำดับ
2. ควรมีการศึกษาเฉพาะกรณีของสื่อใดสื่อหนึ่ง เพื่อที่จะสามารถวิเคราะห์ประสิทธิผลของสื่อ นั้น ๆ ได้อย่างเจาะลึก และนำไปใช้ประโยชน์ในแง่ของการเลือกใช้สื่อในการรณรงค์หรือวางแผนการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้ได้อย่างละเอียดทุกแง่มุม
3. งานวิจัยชิ้นนี้ ไม่ได้ศึกษาถึงเหตุผลในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทางด้านป่าไม้ของเยาวชน จึงทำให้ไม่สามารถทราบสาเหตุของการมีส่วนร่วมนั้น ๆ ได้ ดังนั้นสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป จึงควรมีการศึกษาถึงเหตุผลดังกล่าวด้วย เพื่อที่จะสามารถทราบข้อบกพร่องและนำมาปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ด้านการอนุรักษ์ป่าไม้ ให้มีความเหมาะสม และน่าสนใจมากขึ้น เพื่อผลในการเข้าร่วมกิจกรรมของเยาวชนอย่างจริงจังในอนาคต